

Gökyüzündeki hareketleri doğru yorumlayalım

Mardin'den H.H. rumuzlu okuyucumuz: “Burçlar nedir? Ayın, güneşin ve yıldızların hareketlerinden bazı işâretler çıkarmak ne derece doğrudur? Âyet ve hadislerle birlikte ilmî açıdan açıklar mısınız?”

Ayın, güneşin ve yıldızların hareketleri, felekleri, çok dakik bir ölçü içinde dönmeleri, nizam ve intizamları, var olduğu günden beri insanoğlunun merak ve ilgisini hep semâya yöneltmiştir. İnsanlar önceleri ayın hareketlerinden günlerin hesaplarını yaptılar, güneşe göre günlük işlerini yürüttüler, kıbleyi tayin ettiler, yıldızlara göre yönlerini buldular. Ama hiçbir zaman gök ile ilgili bildikleriyle yetinmediler. Gökyüzünün esrarlı dünyasını hep merak ettiler,

Kur’ân da insanları gökyüzünü keşfetmeye çağırır. Cenâb-ı Hak, güneş ve ay ışığından, yılların sayı ve hesabının bilinmesi için ayın menzillerine 1; yıldızlarla yön tayininden 2, yıldızların batışına 3; göğün yedi kat üzerine yaratılışından ve ayın aydınlığından, güneşin ışığına 4; göğün yarılışından, yıldızların dağılıp dökülüşüne 5; burçlarla donatılmış gökyüzünden 6, güneşin yörüngesindeki hareketine ve gök cisimlerinin yörüngelerine 7 kadar beşeriyetin nazar-ı dikkatini semâya ve gök cisimlerinin incelenmesine çeker. Ancak hiç şüphesiz Kur’ân’ın gök cisimlerine dikkat çekişinin en mühim maksadı Allah’ın büyüklüğünün, saltanatının ve muhtelif tecellîlerinin müşâhede edilmesini sağlamak ve Tevhîd’i ispat etmektir.

İlm-i Nücum başlangıçta, gökyüzünü araştırmayı ve gökle ilgili tüm bilgilerden faydalanmayı konu alan bir “Yıldızlar İlmi” olarak doğdu ve gelişti. Sonraları ise astronomi ve astroloji olarak iki ana dala ayrıldı. Beş duyu ile keşfedilebilen pozitif bilgiler, astronominin konusu olurken; hayâlî bilgiler, gaybtan haber alma merakları, yârını keşfetme hülyâları, muhtelif karakterler ile ilgili tahminler ve gerçeklerle örtüşmeyen yorumlar da astrolojinin ilgi alanı haline geldi. Astroloji ilm-i nücumun sembolik grafik ve burçlarını hoyratça fal hesaplarında kullandı.

Batıda Batlamyus nazariyesine dayanan astroloji, doğuda Hint ve Sâbi-î

geleneklerinde kendisine zemin buldu. Batlamyus'a göre gök cisimlerinden yayılan şua'lar, yeryüzündeki varlıkların karakterlerini ve tabiatlarını etkisi altına alırlar ve kendi karakterlerini temsil etmeye yöneltirler. Bu nazariyeye göre gökyüzünde kırk sekiz yıldız kümesi, yani burç vardır. Güneş bir yıl boyunca bu burçlardan on iki tanesine uğrar. Güneşin her burçta yaydığı şua ve ışınlar insanların karakterleri üzerinde derin izler bırakırlar.

Sâbiîlere göre, yeryüzündeki bütün değişiklikler gök cisimlerinin özel yapıları ve hareketleri ile ilişkilidir. İnsanın her türlü saadet ve bedbahtlığı gök cisimlerinin ve feleklerin özel yapı ve hareketlerinden kaynaklanmaktadır. Sâbiîler, insanların karakter ve tabiatlarını tamamen feleklerin yönlendirdiğine inanırlar.

Hint geleneği ise, yıldızların özelliklerinden hüküm çıkarmıştır. Bu gelenekte Zuhâl yıldızı saadetin kaynağıdır ve her türlü saadet buradan verilmektedir. Ayın bir aylık seyrinde yirmi sekiz menzil vardır. Ay her bir menzile girdikçe yer yüzündeki varlıklar farklı şekillerde bundan etkilenirler.

Pozitif bir ilim olan astronomiyi Kur'ân'ın tasvip ve teşvik ettiğinde aslâ şüphe yoktur. Yukarıda bir kısmını verdiğimiz Kur'ân âyetleri, beş duyularla algılayabildiğimiz kadar gökyüzünün araştırılmasını ve tetkik edilmesini destekler. İlm-i Nücum âlimlerinin, ayın, güneşin ve yıldızların hareketlerini konu alan incelemelerinde yeni bilgi ve keşiflere ulaşmak amacıyla, teşbîhen ortaya koydukları bir takım burçlar ve sembolik grafikleri ilm-i nücumun zarûrî malzemesi olarak saymak zorundayız.

Ama aynı teşbih malzemelerini, muhtelif geleneklerin de etkisiyle astrolojinin alıp kullanmaya yetkisinin olmadığı kanaatindeyiz. İnsanların tabiat ve karakter yapılarının hilkatini, oluşumunu ve yönlendirilmesini Hâlık Teâlâ'dan ve Fâtır-ı Hakîm'den alarak bir takım gök cisimlerinin, yıldızların ve sırf teşbihlerden ibâret olan burçların hareketlerine vermek, esasen Tevhîd İnancı ile de bağdaşmaz ve Kur'ân aslâ kabul etmez. Esasen burçlardan bir takım gelecek tahminleri üretmek falcılığa girer. Her türlü falcılık ise, Kur'ân'ın haram kıldığı fiiller arasında yer alır. 8

Risâle-i Nûr Kur'ân'a bağlı olarak ayı, güneşi, yıldızları, gök cisimlerini ve semâvâtı bolca tefekkür sâhâsına çeker; ama hiçbir zaman astroloji malzemelerini kullanarak ve burçlara dayanarak gelecek veya gaybî yorumlara yer vermez. Hiç şüphesiz, bu mânâda burçlarla ilgili yorumlara inanılmasını da onaylamaz. On Dördüncü Lem'a'da değinilen burçlar, İlm-i Nücumun teşbîhâtı arasında yer alan burçlardan başkası değildir. 9

Binâenaleyh, eskiden “ilm-i nücum” olarak bilinen astronomi, bir ilimdir. Her ilim Kur’ân’dan destek alır.

Fakat, astronomi bilgilerini burçlara dayalı bir takım gaybî haberler üretmekte ve gelecek hesapları yapmakta kullanmanın, yani “astroloji” olarak bilinen falcılığın aslı ve hakîkati yoktur. Buna Tevhîd inancında da yer yoktur.

Dipnotlar:

- (1) Yunus Sûresi, 10/5;
- (2) Nahl Sûresi, 16/16;
- (3) Necm Sûresi, 53/1;
- (4) Nuh Sûresi, 71/15-16;
- (5) İnfitâr Sûresi, 82/1,2;
- (6) Burûc Sûresi, 85/1;
- (7) Yâsin Sûresi, 36/38-40;
- (8) Mâide Sûresi, 5/3;
- (9) Lem’alar, s. 96.